

Kirkkonummen kunnan lausunto, joka koskee ympäristöministeriön lakiesitystä rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä (RYTJ)

Kunnanhallitus 15.08.2022 § 251
779/03.00.00/2022

Valmistelija kunnanarkkitehti Tero Luomajärvi ja paikkatietoasiantuntija Rita Pihlaja, etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi

Ympäristöministeriö on 17.6.2022 päivätyssä pyynnössä pyytänyt Kirkkonummen kunnalta lausuntoa uutta rakennetun ympäristön tietojärjestelmää koskevasta laista. Ympäristöministeriö ei ole pyytänyt lausuntoa kaikilta kunnilta, vaan ainoastaan 17 kunnalta, joista Kirkkonummi on yksi.

Laki on osa rakennetun ympäristön digimuutosta ja uudistaa maankäytön ja rakentamisen lainsäädäntöä. Kuulemisaika on 12.8.2022 asti. Kirkkonummen kunta on saanut ympäristöministeriöltä lisäaikaa lausunnon toimittamiseen 16.8.2022.

Yhteenveto kunnan lausunnosta

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmän (RYTJ) on tarkoitus helpottaa valtakunnallisesti monia rakentamisen ja maankäytön prosesseja. Hyvin toteutettuna RYTJ edistää valtakunnallista kehitystä, kehittää digitalisaatiota ja säästää pitkällä aikavälillä kustannuksia. Erityisesti yhteentoimivuus valtakunnallisesti yhtenäisillä tietomalleilla ja koneluettavuus tuottavat hyötyjä kunnille ja valtion virastoille sekä muille alan toimijoille.

Lakiesitys sisältää kuitenkin useita kohtia, jotka eivät tue esitettyjä tarkoituksia. Myöskään pelkkä rakennetun ympäristön tietojärjestelmä ei itsessään ratkaise yhteentoimivuuden nykyisiä ongelmia. Tärkeänä huomiona on maankäytön ja rakentamisen sääntelyn pilkkominen kolmeen eri lakiin (rakentamislaki, RYTJ-laki ja alueidenkäytön laki) sekä lukuisiin myöhemmin annettaviin asetuksiin. Pilkkominen hämärtää maankäytön ja rakentamisen kokonaisuuden arviointia. Lakien ja asetusten yhteisvaikutusta ei ole voitu arvioida, koska osa säädöksistä on valmistelematta.

Kirkkonummen kunta nostaa lausunnossaan mm. esille erityisesti seuraavat asiat:

- tietojärjestelmästä syntyy kunnille kustannuksia, joihin kunnan on varauduttava budjetissaan, koska vaikuttaa siltä, ettei valtio ei ole kompensoimassa kunnille aiheutuvia kustannuksia täysmääräisesti
- lakiehdotus tuo vaatimuksia kunnille, mutta ei edellytä valtion viranomaisilta samaa
- epätasa-arvoista on, mikäli Suomen ympäristökeskus voi myydä aineistoa, joka syntyy kuntien prosesseissa samaan aikaan kun kunnille syntyy vain kustannuksia
- rakennustietojen käsittelyn jakautuminen useaan lakiin (rakentamislaki, rytj-laki ja alueidenkäytön laki) hämärtää kunnan rakennusvalvonnan sekä rakentajan vastuita ja velvollisuuksia
- usean lain (rakentamislaki, rytj-laki ja alueidenkäytön laki) kokonaisuus saattaa tuottaa kunnille merkittäviä kustannuksia

- RYTJ-lain mukainen rakennustietojen toimittaminen 1.1.2024 alkaen ei ole mahdollista, vaan lakiin on saatava siirtymäaika, sen sijaan alueiden käytön tietojen siirtymäaika 1.1.2029 on sopiva.
- kunta ei voi vastata tiedon oikeellisuudesta, jos RYTJ:ssä muokataan tietoa tai jos tietoa tulkitaan väärin
- kunta on erittäin huolissaan lain vaikutuksista kuntatalouteen, koska lakiesitys tuo mukanaan paljon tietojärjestelmien kehitystyötä, jonka suuruutta on vielä vaikea arvioida. Lakiesitys ei tuo kunnille helpotusta lainmukaisen kokonaisuuden synnyttämiin kustannuksiin.

Lakiesityksen sisältyy myös Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta. Kunta suhtautuu myönteisesti kaavatietojen laatimiseen valtakunnallisesti yhtenäisessä tietomallissa, mutta edellyttää, että lain jatkovalmistelussa tuodaan selvästi esille, mikä on jatkossa kaavan oikeusvaikutteinen esitysmuoto eli onko se tietomalli vai karttatuloste.

Kirkkonummen kunta yhtyy Kuntaliiton kommenttiin lain valmistelusta: "Kuntaliitto esittää vakavan huolensa siitä, että rakennetun ympäristön tietojärjestelmän ja nyt lausunnoilla olevan lain ja siihen liittyvien lakien valmistelu ympäristöministeriössä eivät ole noudattaneet hyvää lainvalmistelutapaa."

Linkki lausuntopalveluun, jossa näkyvät kaikki annetut lausunnot:
<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=24734ded-e28b-4ca6-b229-dcdfcdf7afbd>

Esittelijä	Kunnanjohtaja Aarnio Tarmo
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää 1 antaa liitteenä olevan Kirkkonummen kunnan lausunnon, joka koskee ympäristöministeriön lakiesitystä rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä (RYTJ). 2 tarkastaa pöytäkirjan tämä pykälän osalta kokouksessa.
Käsittely	Yhdyskuntatekniikan johtaja Anna-Kaisa Kauppinen esitteli asiaa kokouksessa ja poistui kokouksesta tämän pykälän jälkeen klo 18.29.
Päätös	Kunnanhallitus päätti yksimielisesti ehdotuksen mukaisesti.